

Sprawiedliwość na trybunach

Scenariusz lekcji etyki i filozofii dla 3–5 klasy szkoły podstawowej

---

Czas trwania: dwie godziny lekcyjne .

Należy przygotować: rzutnik, projektor lub inny ekran z dostępem do internetu, ewentualnie duży wydruk ilustracji, (można ją pobrać tutaj: <http://filozofuj.eu/wp-content/uploads/2018/05/sprawiedliwosc-vs-rownosc.jpg>), oraz kilka kartek A4.

Cele

Uczniowie:

- dostrzegają alternatywne możliwości sprawiedliwego rozwiązywania sporów: „każdemu po równo” lub „każdemu według potrzeb”,
- ćwiczą wyobraźnię i umiejętność zrozumiałego przekazywania informacji,
- dokonują refleksji nad (nie)obecnością fenomenu sprawiedliwości w życiu codziennym,
- ćwiczą wydawanie sądów dotyczących sprawiedliwości,
- ćwiczą kompetencje dyskursywne.

Przebieg lekcji

1. Ćwiczenie aktywizujące

Uczniowie dzielą się w pary tak, aby tylko jedna z osób widziała ekran z ilustracją. Następnie nauczyciel wyjaśnia zasady zabawy. Zadaniem pierwszej osoby będzie dokładne opisywanie tego, co widzi przed sobą. Natomiast druga osoba musi być odwrócona tyłem do ekranu, ponieważ będzie samodzielnie rysować obraz na podstawie otrzymanego od partnera opisu. Pary starają się możliwie jak najwierniej przedstawić ilustrację, dlatego pierwsza osoba dba o przystępność swojej wypowiedzi, natomiast druga uważnie słucha charakterystyki, aby móc precyzyjnie odwzorować grafikę. Kiedy uczniowie oznajmią, że są gotowi, oraz znają, rozumieją i zgadzają się na zasady zabawy, nauczyciel wyświetla ilustrację. Uczniowie, którzy skończą już rysować obrazek, mogą odwrócić się i obejrzeć oryginalną ilustrację, żeby porównać efekt końcowy z pierwowzorem.

2. Rozmowa podsumowująca

Nauczyciel omawia z uczniami wrażenia z zabawy i efekty ich pracy, zadając następujące pytania:

- Czy mieliście problemy z wykonaniem zadania? Jeśli tak, to jakie?
- Co sprawiło wam największą trudność? Co było najłatwiejsze?
- Jak uważacie, które elementy tej ilustracji są najistotniejsze?

3. Przeprowadzenie dyskusji

Nauczyciel pyta uczniów, po której stronie ilustracji jest sprawiedliwie. Następnie prosi uczniów o głosowanie przez podniesienie ręki. Uczniowie wyrażający własne zdanie (odgórnie wyznaczeni przez prowadzącego lub dobrowolnie zgłaszający chęć zabrania głosu) podczas dyskusji odnoszą się do argumentów poprzednika. Podczas wymiany opinii między uczestnikami nauczyciel pełni funkcję moderatora, czyli dobiera dyskutantów i pilnuje przestrzegania zasad. Po zakończonej dyskusji nauczyciel pyta, czy uczniowie zmienili dotychczasowe zdanie oraz ponownie przeprowadza głosowanie.

4. Sytuacje problemowe

Przed przystąpieniem do analizy prowadzący upewnia się, że uczniowie rozumieją znaczenie słowa „problem”. Objaśnienia terminu można dokonać poprzez zastosowanie metody „burzy mózgow” bądź za pośrednictwem przywołania definicji słownikowej: trudna sytuacja, z której należy znaleźć jakieś wyjście oraz poważna sprawa, która wymaga przemyślenia i rozstrzygnięcia. Następnie nauczyciel docieka wraz z uczniami, kiedy rozwiązanie problemu jest sprawiedliwe:

- Wyobraźcie sobie, że wasz kolega z klasy ma urodziny. Wchodzi do klasy z torbą pełną cukierków. W jaki sposób powinien podzielić się cukierkami? Dlaczego właśnie tak?
- Czy sprawiedliwie znaczy „każdemu po równo”? Kiedy tak, a kiedy nie?
- Wyobraźcie sobie, że właśnie wróciliście do klasy z obiadu. Jesteście bardzo najedzeni, lecz jeden z waszych kolegów nie jest zapisany na stołówkę i nie jadł nic od samego rana. Niespodziewanie koledzy ze starszej klasy wchodzi w trakcie lekcji. Wyjaśniają, że są po zajęciach kulinarnych i został im cały talerz pysznych kanapek, które możecie sobie zjeść, jeśli macie ochotę. W jaki sposób powinniście podzielić się tymi kanapkami? Dlaczego właśnie tak?
- Czy sprawiedliwie znaczy „każdemu według potrzeb”? Kiedy tak, a kiedy nie?

5. Ćwiczenie aktywizujące

Uczniowie wymyślają w parach jeden z przykładów sytuacji, w której rozstrzygnięcie wymaga sprawiedliwego rozwiązania według zasady „każdemu po równo” lub „każdemu według potrzeb”. Następnie przedstawiają swój pomysł w formie scenki.

6. Podsumowanie lekcji

- Czy są rzeczy, które zastanawiają was po obejrzeniu tej ilustracji?
- Czy coś was zaskoczyło podczas dzisiejszej dyskusji? Która opinia zrobiła na was największe wrażenie?
- Czy coś was zdziwiło lub zdenerwowało podczas dzisiejszych zajęć?
- Czy chcielibyście zadać jeszcze jakieś pytania?

